СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 12. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 15 січня, 1934. — VOL. XLII. No. 12. Jersey City, N. J., Monday, January 15, 1934. THREE CENTS.

ЗАГРОЗА НОВИХ УГЛЕВИХ КЛОПОТІВ

ВАШИНГТОН. — Група місцевих робітничих організацій, що відорвалися від „Юнайтед Майн Воркерс" та зорганізувалися в „Антресайт Майнерс Юніон", постановила не признавати угоди, підписаної юнією „Юнайтед Майн Воркерс", та видати заклик до страйку.

Комітет горожан з міста Вилкс Баре, в Пенсилвенії, котре є осередком нової організації, віднісся до Краєвої Робітничої Ради з просьбою інтервеніювати та не допустити до страйку. Краєва Робітнича Рада віднеслася знову до Антраситової Роземної Ради, щоби вона поробила відповідні досліди про положення у промислі твердого вугля.

Рівночасно Краєва Робітнича Рада дала до зрозуміння майнерам, що як нова юнія важиться видати заклик до страйку, то Рада вважатиме цей заклик виступом проти Краєвої Робітничої Ради та всеї політики уряду коло відбудови краю.

Другий клопіт у вуглевім промислі справляє урядови безпощадна конкуренція між великими продуцентами мягкого вугля. Ця війна дійшла до того, що генерал Джансон був примушений вислати до членів Краєвої Промислової Ради Мягкого Вугля телеграфічний заклик на конференцію. Джансон боїться, що ця кокуренція повалить усю роботу уряду в цьому промислі.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ТРУНКИ.

ВАШИНГТОН. — Президент підписав у пятницю ухвалений конгресом закон про трунки, і закон увійшов зараз в життя.

Уряд сподівається дістати від цього закона приходу до 627 міліонів долярів на рік. У цю суму входять уже 160 міліонів, зібраних як податок від пива.

Федеральна Алькогольна Адміністрація заповідає, що уряд буде добре дивитися за тим, щоби торговля трунків не нищила свобідної торговлі та не давала нікому з торговців неслушної вищости над конкурентами. Уряд сподівається, що від нової політики уряду ціни на трунки скоро впадуть.

Уряд дозволив англійським горівчаним фабрикам вислати до Америки два рази більше, ніж їм було дозволено давніше, однак під умовою, що ці напитки будуть уже в портах перед 27 січня.

Через нове зарядження департаменту скарбу, яке обмежує право корабельних пасажирів щодо ввозу напитків до Америки, багато пасажирів які тепер висідали на американську землю, мусіли платити від везених ними напитків мито. Декотрі з них зрікалися радше напитків.

ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА ПРОПОВІДУВАННЯ БЕЗБОЖНОСТИ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Апеляційний суд нюйорського стейту рішав апеляцію Чарлза Смита, обжалованого й засудженого вершим судом за проповідування атеїзму на вулицях Ню Йорку. Суд піддержав рішення нижчого суду на тій основі, що Смит не постарався від поліції дозволу на проповідування на вулицях.

Смит боронився тим, що він не потребував до проповідування безбожности дозволу, якого треба для релігійних зборів. Суд рішив, що і його збори відносяться до релігії. Він тоді боронився тим, що поліція не сміє обмежувати свободи зборів і слова, але суд рішив, що поліція не обмежує свободи слова і зборів, коли вона, згідно з ухваленим законом, рішає про те, котрі вулиці й у якім часі можна вживати до проповідування, а котрих не можна.

ЧИСЛО ДІТЕЙ, ЩО ДІСТАЮТЬ ДОПОМОГУ, РОСТЕ.

ВАШИНГТОН. — Федеральна Допомогова Адміністрація обчисляє, що коло півшоста міліона дітей дістають тепер допомоги з публичних фондів.

Яких 35 процентів цих дітей знаходяться в дошкільному вікі.

Число дітей, котрі такої допомоги потребують, зростає. Розрахунки бюра показують, що родини, які мають багато дітей, частіше видержують крізу, спираючися на власні сили, ніж малі родини.

СУД НАД ЛІКАРКОЮ ЗА ВБИВСТВО.

ШІКАГО. — Суд проти д-ра Аліси Вайнкуп, обжалованої за вбивство своєї невістки, пані Рети Вайнкуп, поступило настільки вперед, що вже вибрано лаву присяжних суддів. Цю лаву зложено за півтора дня, і присяжних зараз замкнено на недільний відпочинок.

Оборона заповідає, що обжалована стане свідком у своїй справі та що її син, муж убитої, буде теж зізнавати в обороні матери. Оборона думає заперечувати признання обжалованої, зроблене перед поліцією, як вимушене з неї проти її волі.

ПРОЦЕС ЗА НАПАД БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ГРОМИЛ НА УКРАЇНСЬКУ ДЕМОНСТРАЦІЮ.

Перед судом повіту Бівер, Пенсилвенія, ставали дня 21 грудня 11 осіб, обжалованих за напад на мирну українську демонстрацію проти голодження Українців Москвою, котра відбулася в Ембридж, Па., дня 29 жовтня 1933 року. Присяжні судді признали обжалованих винуватими закинених їм злочинів. Засуджені називаються: Олекса Зипко, Василь Рибак, Карпа і його жінка Франк Картичек, Ник і Анна Гошиляк, Ольга Луцик і Джан Данилик. За закинені їм злочини грозить їм кара до року вязниці. Судця не визначив іще кари, бо виждає вирішення апеляції адвоката оборони проти присуду присяжних. Василь Євусяк признався до вини, і лава присяжних суддів його не судила. Обжалованого Ника Криса не зловлено. На розправу покликано 20 свідків. Вони доказали, що обжалувані не тільки викрикували на демонстрацію, але й обкидали її помідорами, гнилими яйцями і камінням. Вони хотіли видерти демонстрантам прапор та звалили на землю кількоро дітей. Свідки показали на Зипка й Рибака як на провідників нападу.

УЧЕНІ ПО ВІСІМЛІТНІМ ПОБУТІ В ПРАЛІСАХ УРАТОВАНІ.

Перед вісьмома роками пустились англійський полковник Фовсет, його син Джан і англійський дослідник Рамел в области Мато-Гросо в праліси на південь від ріки Амазонки та й слід за ними пропав. Висилали кілька разів за ними ратункові експедиції. Даремно. Вже й перестали їх шукати. Тепер повідомив бразилійський амбасадор англійський уряд, що всі три дослідники живуть. Англійське географічне товариство задумує виридити за допомогою уряду експедицію для їх ратунку.

1,797 КИТАЙСЬКИМ РЕДАКТОРАМ СТЯЛИ ГОЛОВИ.

Найстарший щоденник світа, „Пекінська газета", обходив недавно тому тисячліний ювилей свого існування і з цієї нагоди редакція видала велике ювилейне число згаданого часопису. Число це між ріжними статистичними даними за час свого існування має теж рубрику, якою не може похвалитися мабуть ніякий інший часопис. А саме, за час існування „Пекінської газети" присуджено на кару смерти 1,797 редакторів і всім їм стято голови. Більшу частину згаданих екзекуцій виконано на основі обвинувачення редакторів у нарушуванні засад ввічливости, з якими Китайці дуже числяться. Як бачимо, то в Китаю небезпечно бути редактором.

КРИТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ БУВШОЇ ЦІСАРЕВОЇ ЗИТИ.

Бувша цісарева Зита опинилася в дуже критичнім положенні. Австрійські монархісти давали щорічно бувшій цісаревій 20 вагонів пшениці, яку вона продавала, а з грошей жила. Тепер ці доходи значно змаліли, бо ціни пшениці впали. Монархісти мають підвищити Зиті „збіжеву ренту".

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ДІВЧАТА ПИЩАТЬ ВІДДАВАТИСЬ, А ВОРОЖКА З ТОГО ЖИЄ.

У Клокічці (Буковина) жила собі довго ворожка Марія Ткачук. Вона вміла так добре помагати людям, як і всі ворожки. Та на людську дурноту нема ліку. А з жінками й Пан Біг не дасть собі ради. Ця ворожка зналася з дідьками таксамо, як і кожний з нас. Вона вміла заробляти, а інщий цього не потрафить. Вона мала хату з дідьками: 7 котів, випхана вовча голова, кілька чоловічих фігурок з воску та ще подібне дрантя. Ці темні сили помагали їй у ремеслі. Дівчата казали, що вона має дідька. Як вони не могли злапати собі чоловіка, то йшли до цієї ворожки, щоби їх дідько звів з якимсь чоловіком. Та в наших часах і дідько вже не помагає. Дівчата платили наперед грішми. А котра не мала, та крала, особливо служниці в своїх панів. І наносили їй усього добра: килими, ложки, видельці, а все зі срібла. Поліція довідалася й забрала ворожку до арешту. Плакатимуть дівчата, бо дурні.

КНИЖКА, НАПИСАНА ОДНИМ РЕЧЕННЯМ.

В Парижі появилася друком книжка, найкоротша мабуть своїм змістом від усіх дотеперішніх своїх посестр. На обгортці є імя й назвище автора „Рамон Жідо" та наголовок книжки: „Чи жінка може мати кохання?" Відповідь на це питання викладає автор на шістьох сторінках, але вона зложена з одного тільки речення: „Це залежить виключно від жінки". Кожне слово цього речення є видрукуване на окремій сторінці. На останній, шестій, сторінці є теж одно слово: „Кінець". Авторови йшло мабуть про викликання сензації згаданою книжкою — або просто намагався звернути на себе увагу. Бути може, що той ексцентричний помисл подобається деяким бібліофілам і вони куплять цього „білого крука".

НЕ БУДЬТЕ ЩУРАМИ!

Один славний проповідник сказав раз на проповіді такі слова: „Ви, парохіяни, ще більше нерозумні, як щурі!" А коли в церкві дались чути шепоти незадоволення, священик закликав: „Не ображайтеся, бо я кажу правду! Щурам кидаємо трійло, вони зїдають і гинуть. Але вони не мають розуму, бо це звірята. А ви, люди з розумом, але також ласо берете отрую. Ба що більше! Щурі не платять за отрую, а ви ще й платите за неї! Ця отруя — то горівка".

Люди зрозуміли і не гнівалися на священика за його правдиві слова.

ЗБОЖЕВОЛІВ, БО НЕ ВИГРАВ 5 МІЛІОНІВ ФРАНКІВ.

Підчас останнього тягнення у французькій державній льотерії головна виграна впала на льос якогось бідного фризієра Бонур, з містечка Тараскон. Бонур, хоч і виграв 5 міліонів франків, сидить дальше у свойому містечку і голить бороди своїм знайомим, як робив це продовж 30 років. Але головна виграна потягнула за собою і жертви. А саме, до поліцiянта в Парижі приступив якийсь чоловяга і просив його, щоби цей відвів його до дому, бо він виграв 5 міліонів франків і боїться, щоби його по дорозі не ограбили. Як згодом виявилося, чоловік цей збожеволів на тому тлі, що не виграв головної виграної.

БЕЗМЕЖНА БАТЬКІВСЬКА ЛЮБОВ.

Прегарний приклад батьківської любови до дітей вичитуємо в сербських білгородських часописах. Героєм являється селянин з недалекого від сербської столиці села Бігак. Цей селянин працював саме в полі. Аж тут надбіг його сусід і сказав йому, що його хата горить. Селянин кинув роботу і пустився бігцем додому. Його хата горить з усіх боків, його дітей нема. Вони в хаті, що палає в полумині. Селянин не надумується ні хвилинки й кидається, в чім був, у вогонь. Із захопленої вогнем хати виніс він своїх троє дітей. Вони живі. Але їх ратунок відплатить батько мабуть своїм життям. Батька відвезли в майже безвиглядному стані до міської лікарні. Нічого нема в світі понад любов батька до своїх дітей, до своєї рідні. Цей приклад трапився в Сербії, котрої населення так завзято билося за свій рідний край.

ВОВКИ ПОЖЕРЛИ СІМНАЦЯТЬОХ ЦИГАНІВ.

В босняцьких лісах сталося страшне нещастя. 17-членна циганська родина довершила в селі Добой кілька крадіжок і втекла від переслідування жандармів у ліси. За ними рушив відділ із шістьох жандармів. На Керневій Планіні надибали жандарми рештки з тієї циганської родини. Познаки вказують на те, що між Циганами й ватагою вовків відбулася страшна боротьба. Вовки побідили й розірвали на куснi цілу родину. Всюди були порозкидувані шмати з убрання й людські кости. На деяких місцях було крови по коліна. На всі боки вели криваві сліди. Вовки, наївшися, порозносили кавалки мяса по всіх кривках. Здається, що вся циганська родина впала жертвою вовків. Було семеро дорослих Циганів і десятеро циганят від шістьох місяців до дванацятьох років. Ця вістка викликала в околиці переполох серед населення.

КАЇНІВ ЗЛОЧИН.

В Баторівці коло Львова трапився випадок, що брат намагався вбити брата. Від довшого вже часу жили у ворожді браття Владислав і Станислав Вонсовичі, посварившися при поділі спадщини. На цьому тлі приходило між ними дуже часто до суперечок і в неділю підчас чергової суперечки Станислав Вонсович стрілив тричі до брата з револьвера та поранив його смертельно в живіт так, що його в безнадійному стані відвезли до шпиталю. Ведеться слідство.

ВИБОРИ ДО РУМУНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ НЕ ДОПИСАЛИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — У новім румунськім парляменті матиме Українська Національна Партія (УНП) одного-однісенького заступника. Буде ним д-р Володимир Залозецький, президент УНП. Він буде в парляменті одиноким незалежним українським послом.

Український нарід у Румунії заступатимуть ще Українці, члени румунської національно-ліберальної партії: посол о. Теодор Стусяк, кооператор в Оршівцях, і сенатор Александер Мегасюк, учитель. Обидва вибрані в черновецькім повіті.

Якби не махінація радикально-селянської партії, з якою злучилася при виборах Українська Національна Партія, булиб Українці мали більше своїх представників.

Черновецький „Час" пише зприводу виборів між іншим таке: „Останні вибори до румунського парляменту не будуть цвітокою у вінку слави буковинських Українців і на похвалу за це вони не заслугують, ані ті, що так славно та чудно голосували, ані ті, що безділлям до такого стану допустили. Як про нас думають вороги це нам байдуже. Що вони Українців не любитимуть, цеж ясно. Але треба довести до того, щоб і вороги нас поважали. Нехай ненавидять, але хай у серці шанують".

РУМУНІЗАТОРСЬКИЙ ПОХІД НА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ.

ЧЕРНІВЦІ. — Які відносини панують на українській Буковині під Румунією, видно зі статті, яку поміщено в німецькій газеті „Зібенбірген-Дайчес Тагеблят" з 2 листопада 1933 р., в якій пишеться про українське шкільництво на Буковині таке: „В зовсім скупченій области поселення мешкають кругло 250,000 Українців. В цій безперервній области нема для цих 250,000 душ ані однісінької школи з українською викладовою мовою".

Вправді є накази вчити по кілька годин тижнево в тих школах української мови, та управителі шкіл і підчинені вчителі відмовляються вчити.

КИМ І ЯК УДЕРЖУЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКІ ЧАСОПИСИ.

ЧЕРНІВЦІ. — Дня 31 грудня 1933 р. скінчився шестий рік першого й одинокого після війни українського денника на Буковині, яким є черновецький „Час". Основником його був аптикар Теодосій Глинський, котрий вложив у ту газету кругло 700,-000 левів. Він не зміг його дальше видавати, бо вичерпався з останнього лева заощадженого гроша і не міг уже навіть дістати кредиту. Тоді кинув те діло й передав громадянству. Люди доброї волі ратували й далі ратують свій часопис, на якім тяжить іще довг на суму 280,000 левів. Жертвують оті добрі люди далі й час і гроші, а загал залягає за ті всі роки з передплатою на суму 2,000,000 левів!

ВСЮДИ КЛЯСОВІ ВОРОГИ.

МОСКВА (Росія). — „Правда" далі описує ріжні партійні чистки. Описує, що не функціонують машини і є застій у продукції, як у вугільній, металюргічній. Нарікає теж на колхози. Всюди добачує вона тільки клясових ворогів, які саботують. А найбільше добачує їх таки у самій комуністичній партії. І тому її вічно перечищують.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ВРАТУВАВСЯ.

ПАРИЖ. — Скандал з ошуствами Ставінського в заставнім домі в Байоні довів до дуже гострої дискусії в парляменті. Посли закидали урядови, що він скриває факти та твердили, що Ставінський не поповнив самогубства, бо його вбила сама поліція, яка боялася скандалів, бо була ним підкуплена і замовчувала його ошуства.

Та премієр Шотам давав докази, що уряд розслідже цілу аферу совісно, але не хоче її роздувати до такої міри, щоби це захитало довірям до нього і його повагою. Премієр одержав при голосуванні 360 голосів проти 229 і тим виратував себе та свій кабінет.

ЯК ЗА ЦІСАРСЬКИХ ЧАСІВ.

БЕРЛІН. — Пруському премієрови, 41-літньому генералови Германови Ґерінґови, міністрови внутрішних справ, голові звичайної й тайної державної поліції, голові державної авіяції й президентови парляменту, справили в Берліні велику овацію зприводу свята його народин. Він є другим з черги наймолодшим членом міністерського кабінету наців, але його впливи є величезні. Найбільше його цінять за те, що залізною рукою вдержував між націями дисциплину та знищив „марксистів". По цілим місті відбувалися зприводу його уродин ріжні походи, грали військові банди — цілком так, як у тих часах, коли святковано народини кайзера.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Вже та обставина, що є на рідній землі інституція, яка, працюючи в надзвичайно важких політичних і господарських умовинах, серед яких жиє український нарід під Польщею, не тільки що не занепадає, а розвивається, є така відрадна поява, що її не можна поминути мовчанкою.

А згадати треба про неї ще й тому, що сама та інституція признає, що не могла би вести своєї діяльности та видержати крізи і не впасти, якби не було помочі від української іміґрації в Америці.

Тою інституцією, чого легко догадатися, є „Рідна Школа" в краю. Саме недавно відбувся її Загальний Зїзд, який висловив американським Українцям щиру подяку за їхню поміч, а беручи під увагу, що українське робітництво в Америці само тепер бідує, рішив повести в краю спеціяльну пропаґанду за збільшення допомоги. Делеґати розїхалися з гаслом: „Ти не є свідомим Українцем, якщо не причиняєшся хоч найменшим датком на „Рідну Школу".

Занотовуємо те з тим вияснениям, що в Америці біда, але в краю ще більша нужда. Тому гасло ратувати „Рідну Школу" відноситься у рівній мірі і до нас, Українців в Америці. Бо варто піддержати ту народню установу, яка ратує душу української дитини і яка виказує, що навіть під польським обухом вміє вивязуватися зі свого завдання. А воно дуже важке, коли зважити, що польська влада видала новий шкільний закон, яким вимагає і від учительства „Рідної Школи" предкладання свідоцтва льояльности. Отсей закон дає владі спромогу усувати навіть учителів „Рідної Школи" з педаґоґічних оглядів. А хто тільки трохи над тим застановиться, той зрозуміє, як це важко вдержувати тепер навіть за свої власні гроші свої приватні українські школи і як важко вести їх так, щоби була захована національна гідність. Тому це великий успіх, коли в таких обставинах вдалося вдержати 33 концесіоновані народні школи, 10 чинних ґімназій і 3 вчительські семинарії; коли ведено „збірні лекції" в 14 повітах; коли було 255 діточих садків у 37 повітах; коли поширено діяльність „Рідної Школи" на Лемківщину; коли вдержано фахово-доповняючі школи у Львові, Тернополі, Станиславові й Перемишлі та торговельну школу у Львові; коли ведено фахові курси в Угерську і Воскресінцях, і т. д. Всього того тут вичислити не можливо. Це тільки намічуємо на те, щоби ми знали, що хоч яке важке матеріяльне положення „Рідної Школи" і хоч які ставить їй перешкоди влада, вона своє завдання ратування нашої молоді сповняє, і за це заслугує на щире попертя.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

(Положення після жнив).

Та не само лише число голодом зморених людей стало характеристичною признакою катастрофи. Тут не менше страшні як і знаменні супровідні зявища великого горя. Будучий історик певно не мине симптому, як поява голоду між народами радянського Союза обнизила рівночасно рівень їх цивілізаційних досягнень, кидаючи їх в обійми огидного варварства. Однак і це явище це тільки послідовний розвиток деяких обставин. Його завважено вже в часі першого голодового катаклізму в 1922 р. серед надволжанських Німців. Людоїдство, морд дітей і тим подібні злочини належали там таксамо до сумної супровідної появи голоду, як тепер на Україні. І то, не зважаючи на розмірно вищий культурний рівень, який надволжанські Німці мали вже до війни серед народів бувшої Росії. Про те, як виглядає життя людей голодом обнятих полос, про відразою і страхом проймаючі його прояви, говорять численні автентичні документи. Багато їх зібрав німецький комітет допомоги, „Брідер ін Нот". Ще більше знаходиться у приватних руках. Сюди належать опубліковані у французькій пресі описи пані Стебало, українсько - американської горожанки, яка в ціли відвідин рідні перебувала літом на Київщині і на Поділлю. Про це свідчать також звіти з дороги по Україні жидівського журналіста і редактора соціялістичного щоденника „Форвертс" у Ню Йорку.

Здавалосяб, що всі ті описи, листи, наочні звіти та інші документи, до признань совітських урядовців включно, повинні вистарчити як нехибний доказ на те, яке велике нещастя навістило радянський Союз, зглядно його полудневі сторони — Україну і Кубань. Здавалосяб, заперечення голоду на тих землях річ просто неможлива, зокрема в краю, де вже в липні писав французький письменник Берлян у „Лє Тем", що ніякий совітський урядовець не посміли́ться перечити факту голоду, якщо він має перед собою чужинця з очима. А одначе, якраз з тої країни вийшов головний свідок Совітам, який з упертістю, гідною ліпшої справи, кинув на вагу своє імя і свідчив за офіціяльну теву Москви, що, мовляв, голоду на Украні він не бачив, а тимсамим його там нема! Цей свідок — це бувший премієр Франції, провідник найбільшої парляментарної ґрупи і посадник міста Ліону — п. Едуард Еріо. Його катеґоричне заперечення голоду на Україні підситило наново версію, немовто всі свідоцтва і запевнення його існування, це нічого іншого, як видумка та брехні ворожої Совітам пропаґанди. Одиниці, а то й ширші круги суспільности, яких справа голоду займала лише з ґуманітарного боку, стали недовірчиві.

На щастя, свідоцтво Еріота видалось і самій французькій пресі мало імовірним, а то й просто тенденційним; посипалися різкі відповіди, їдкі, повні сарказму голоси, а навіть особисті наклепи й обвинувачення. Йому здавна ворожа „Аксіон Франсез" оповістила в ч. з 20 вересня замітку, де дослівно говориться таке: „Річ загально знана, що великі індустрії з околиць Рони, зокрема ті в районі Ліону, заанґажувалися в Росії великими кредитами, які там тепер замерзли. Ті індустрії булиб очевидно раді, колиб могли отримати свої гроші назад. Вони то, кажуть, звернулися до п. Еріота, щоби він, як посадник Ліону, не відказав їм своєї помочи".

Стільки ця коротка, але вимовна замітка. Але спроби кинути підозріння на визначну людину, та ще до того її давнім і завзятим противником, може найлекше відповідна, щоби захитати довірям. Хто трохи ближче знає Еріота, цей не допустить ніякого сумніву щодо чесности його характеру. Крім того він знаний як великий і простодушний ентузіяст. А однак, якраз тому, знаючи оту його сторінку характеру, та зваживши обставини його „вояжу" через Україну, мусимо прийти до переконання, що він упав жертвою свого наскрізь чесного захоплення для див, які йому там показано; впав жертвою незвичайної, бо по майстерськи зіграної, тільки там можливої, дійсно російської „потемкініяди". Подорож Еріота через Україну, яка тревала ледви кілька днів та радше рівналась триюмфальному походови ніж свобідній поїздці, ще довго не дає йому права квестіонувати правди про голод на тій землі, ані світови сповіщати, що все те, що про голод говориться і пишеться — ворожа пропаґанда і наклеп. Еріо, виступаючи, нехай в чистім захопленню, але проти ліпшого переконання, в ролі головного свідка урядових кол Москви, висказався рівночасно проти чисто добродійного діла підмоги голодуючим. І тим він обтяжив свою совість великою відповідальністю.

Загальне положення на Украні після жнив досить влучно схарактеризував московський кореспондент „Куріера Варшавского", який між іншим пише: „Вже тепер, на порозі зими, треба сказати, що оптимізм уряду щодо минулих жнив був завчасний. Колективізація господарств і голод на Україні здається матимуть для Совітів далеко гірші наслідки, ніж їм предсказували їхні найбільші вороги. Розклад господарств на півдні прибирає такі ґрізні форми, що навіть найліпші жнива ситуації не направлять. Всі звіти, які приходять з України до Москви, надихані страхом перед новою катастрофою. Вистарчить згадати, що до 1-го жовтня засіяно на Україні всього 5 міліонів гектарів землі, себто виконано плян тільки на половину. Про засів другої половини, розуміється, не може бути й мови. А коли взяти совітську статистику трохи обережніше, то вийде, що й тих 5 міліонів цифра від правди далека... Засів лише половини предвидженого пляну кидає ярке світло на факт, які шкоди заподіяла Україні колективізація. З того вислід один: в 1934 році лютуватиме на Україні ще більший голод, як дотепер. Він може стати не під силу панам з Москви"...

Завваги і твердження „Куріера Варшавского" покриваються з поглядами й оцінкою сучасних відносин на Україні інших жерел, між ними визначного канадійського щоденника, „Ди Торонто Дейлі Стар", зглядно його спеціяльного кореспондента, Пєра ван Пассена. Ріжниця лежить може в тім, що інші звіти звучать ще більше песимістично. Не бракує навіть голосів, які бояться, що нова лявіна голоду може поширитися та захопити і надволжанські землі.

Факт хвилевої полекші, який став замітний безпосередньо після жнив, ще нічого не доказує, принайменше так довго, як довго не знати, чи залишки зернових продуктів, які селянинови останутся після заплати податку-данини і звороту давніх позичок, дадуть йому змогу сяк-так перебути зиму і передновок. Цитовані вище кореспонденти, польський і канадійський, лишають дуже малу надію, що так воно буде. „Тепер", пише останній з них — „коли стягання натуралій (збіжевого податку) в повнім ході, показується, що декрет Сталіна, яким забезпечувалось селянинови 70% збору, на ділі лишає йому в найліпшім випадку 20%, частіше тільки 10%, 5%, або й зовсім нічого. Залежно від того, чи згори назначений засівний плян виконано вповні, чи ні. Комуністичні урядовці жадають і на ділі беруть податок-данину не від того скільки вродилось, а від того, скільки, на їх думку, могло було вродитись". Оттакою мовою говорять всі листи і всі вісти, які звідтам передираються сюди. Є села, яким уже тепер бракує трохи не всього. Так мовлять всі знаки, що хвилева полекша після жнив мала, на жаль, лиш характер переходовий.

Приглянувшися сучасним відносинам в радянськім Союзі, бачимо передовсім ґіґантське змагання із донедавна чисто хліборобської країни зробити модерну державу промислову. Завдання самої по собі нічим не надзвичайним, подекуди може навіть самозрозуміле і похвальне. Але що нас у ньому вражає — це той „пляновий", примусовий час будови. Що нас так дуже болить — це розподіл і кошти неприродного твору. Ввесь круговорот життя великих міст, промислових центрів, війська, урядовців, „плянів", „пятиліток" — все це стається і росте коштом одного хліборобського стану — селянства. Воно поносить найбільші, бо кровні жертви. Можна сміло і без перебільшення твердити: на його кістках здвигаються нові фабричні ґіґанти, його кровю будується новий будучий лад. Але з жертв найбільші гекатомби несе хліборобська Україна. Богом щедро наділена, сіяюча скарбами землі та пишна своїм народом, кровавиться не для себе, даремно. І в тім її смутна доля, її траґедія.

(Надіслав для „Свободи" п. **О. Станіславський** з Відня).

БОЛЬШЕВИЧЕННЯ ТА МОСКОВЩЕННЯ ШЕВЧЕНКА.

„Ізвєстія" з 4. грудня м. р. подали великий фейлетон якогось А. Старчакова під титулом „Фашизм і Шевченко". Автор ганьбить Скрипника, який писав свого часу, що ідеольоґія Шевченка „може бути нашим прапором", і пише далі: „Фашистівська аґентура, що оточувала Скрипника своєю увагою, охоче солідаризувалася з його гаслом". Про Інститут імени Шевченка в Харкові пишеться: „Три місяці тому Інститут Шевченка був у руках есерів, петлюрівських хорунжих... Був аґітпропом українських націоналістів, що намагалися використовувати літературну спадщину поета для своїх політичних цілей, наскрізь ворожих диктатурі пролетаріяту... Фашистівські ідеї протягали в Інституті до коментарів „Кобзаря". Фальшували і саму мову. Колись Некрасов писав про всенародність творчости Шевченка та його доступність для зрозуміння не лиш українського, а й російського читача. А тексти поета, оброблені українськими націоналістами, учнями Шамрая, Дорошкевича, є фальшуваннями фашистівської аґентури.

„Мовні елементи, які сприяли зближенню українського та російського читача, пильно викидали з тексту. Текст збогачувалося щедро на рахунок галицької (!?!) та польської мови.

„Ця робота була перстенем єдиного політичного пляну, виношеного українськими націоналістами. Інтервенція, зєднання радянської України з Галичиною та усталення на цілій території „Соборної України" — до Карпат і поза Карпатами — панування фашистівської диктатури, — от про що мріяли мирні коментатори і текстольоґи з Інституту шевченкознавства".

„Наркомпрос України готує до друку повне академічне видання Шевченка. Редакційною роботою керує колеґія з тт. Затонського, Хвилі і Кулика. Керування щоденною роботою в справі підготування видання доручено молодому вченому, Шабловському. Це буде перше видання Шевченка повне і вичерпуюче, підготоване марксістами, знавцями письменства".

Як буде виглядати це видання, зближене до мови Некрасова та ідеольоґії панів Постишевих і Затонських, уявити собі дуже легко. — (УКБЮРО, ЖЕНЕВА).

Кучубрак прийшов зложити спочування пані Канарчуковій, бо її чоловік помер.

— Я так поважав і шанував вашого небіщика чоловіка, тому рад би мати якусь памятку по ньому. Чи він нічого не лищив?

Вдова (усміхається): — Лише мене.

КІНЧИТЬСЯ ОДНА ЛЕҐЕНДА.

Революція в Росії 1917 р. застала Українців цілковито непідготованими. Існували тільки маленькі завязки українських самостійних і самостійницьких орґанізацій. Загал української маси і їхньої верхівки поринав психічно й орґанізаційно в російських партіях: у кадетів, есерів, меншевиків і большевиків.

Ціль революції була спочатку для Українців та сама, що й для Москалів. З розвалення „тюрми народів" тішилися й Українці. А „тюрму народів" індентифікували Українці з царатом. Росія, демократична, соціялістична чи комуністична, в уяві українського загалу тюрмою не була.

Тільки поволі, уже в горнилі революції кристалізувалася самостійницька думка Українців. Лекції, уділювані Керенськими і Мілюковими, отвирали очі українського загалу і примушували глядіти на справи реально. Тюрмою в переконанні Українців ставала й демократична Росія.

Але на зміну демократичній Росії прийшла комуністична. Большевики роздавали все, що хто хотів. Землю — селянам. Фабрики — робітникам. Волю — народам. „Вплоть до отделенія!" — викрикували Леніни і Троцькі. Українці зацукалися. Невжеж і **така** Росія — теж тюрма? У висліді загал проголосив „невтральність", мовляв, треба виждати, чи це все правда. Тільки меншість заанґажувалась активно в боротьбі за державну самостійність, а інша меншість навіть активно помагала Москві „визволяти" Україну. (Вічною плямою в історії України залишиться подія: Підчас українсько-московських переговорів у Київі (за часів гетьманщини) — бувший премієр міністрів і згодом член Директорії, Винниченко, переговорював з московською делеґацією у справі спільної акції для повалення української держави. Це найкраще характеризує тодішні настрої й погляди. Коли так думали провідники, то чого можна було вимагати від маси?).

Нині все те виглядає немов неймовірний сон. А однак усе те було. І Коцюбинські і Шахраї і Скрипники і Винниченки; жили справді, не у сні ті, що червону Москву випроваджували на Україну. Нині — не вони при владі. Бо їхня роля скінчилася з моментом, коли Москва закріпила своє панування над Україною. Нині — правлять Україною вже намісники Постишева.

Політика нової російської імперії — байдуже, що під правлінням сатрапів, убраних у червоні сорочки — з дня на день стає ясніша. Замісць клича „пролетарі всех стран соединяйтесь" (на цей клич м. і. взялися „хахли"), Москва видвигнула інший клич: „**Сильні** всех стран соединяйтесь"! В імя забезпечення влади і якнайдовшого пануваня над поневоленими.

На всі сторони — пакти, союзи, приязнь. Давні терміни „пролетарі", „міровая революція", „самоопредѣленіе" і т. д. зложено вже до архіву. Всього 16 літ минуло від початку революції. А вже здається, немов революції й не було. Леґенда про соціяльну революцію кінчиться. Є Росія, у якій Україна є кольонією.

Леґенда кінчиться. Але чи історія навчить щонебудь вічно, довгими століттями, легковірних Українців? Колись Петро І. „боронив" українських селян перед небезпекою Мазепиного пляну. Тоді Петрови це вдалося. Шляхами Петра пішов Ленін. І йому це вдалося. Невже всім буде вдаватися, що приходитимуть до Українців з затроєними дарунками? — („Новий Час").

І. В. Вольноґорський.

„НІЧОГО"

Івана Петровича Кириленка перенесли до суду в Соснові. Його приятелі в столиці розповідали йому жахливі історії про те гніздо серед безмежних степів. На основі того вже чистий ковнірець був ознакою нігілізму, а хто читав ґазети, був попросту державним зрадником. На купальню дивилися як на чортівську штуку. Зате кожний міг свобідно та задурно по дощі таляпатися в болоті на вулиці. В довгі зимові вечорі очі вовків творили чудову ілюмінацію. Родина тих, яких розшарпали вовки, мола бути рада, що не мала похоронних видатків.

У розпуці відїхав Кириленко. Та він здогадувався, що доля буде йому вдячна за це, що саме в Соснові виконуватиме хосенну працю для загалу. Пізнав там Наталку Федорівну, найгарнішу дівчину та янгольську істоту, яка взагалі була під сонцем. Який щасливий був, як Наталка всміхнулася до нього та стиснула руку.

Мав справді причину дякувати Боґу за цю гарну нагоду.

Як вернувся зі служби додому, знайшов на столі запрошення на Маланку до посілости батька його обожаної дівчини. Було то дві години від міста. Укладав уже собі рожеві пляни та поспішав додому переодягтися. Хотів прийти точно на початок забави, тому не міг тратити часу. Колиж став переодягатися, сказав своїй господині, щоби йому випрасувала останню сорочку.

Небаром почув гострий запах і в поганому прочутті кинувся до кухні. Там стояло залізко на його переді (від сорочки) та підступно випалювало в ньому велику діру. Скрикнув. Прибігла господиня.

— Нічого, пане, — сказала спокійно — виперу вам іншу сорочку тай за пів години буде все в порядку.

Хоч-не-хоч мусів покоритися злющій долі.

Кириленко спізнився вже пів години, як переступив поріг хати. Тепер мерщій до голяря! Перетиснувся там насилу та заняв місце. Задумався, як стали прикрашувати його зовнішній вигляд. Уже в думці уявляв собі, як то приємно буде, коли дістане перший поцілунок від Наталки Федорівни та вже чув її мягоньку ручку на лиці, аж тут — „Ой!" скрикнув голосно. В зеркалі побачив величезний знак через усе лице.

— Бо ви, пане, такі неспокійні! — докоряв йому голяр — та то нічого! Приліпимо на це трохи плястра тай не буде нічого видно!

Наче бішений кинувся Кириленко з голярні. Та в поспіху зачепив за клямку й роздер собі кишеню плаща.

— Нічого, пане, — потішав його кравець — за пів години плащ буде знову наче новий.

Спізнився так більше ніж на годину. Вкінці сів у сани та пустився в дорогу.

В порівнанні з його нетерпеливістю коні їхали занадто помало. Всякі проклони були даремні.

— Нічого, пане, доїдемо, — відповів спокійно візник.

Вкінці Кириленко вихопив візникови батіг з руки та сам став підганяти коні. Коні сполошилися, стали ставати дуба, скочили на бік, сани зачепили за пень під снігом. Кириленко та візник упали в сніг. При цьому один полоз зломився. Кириленко з розпуки волосся хотів рвати собі, та з огляду на зачіску не зробив того. Візник потішував його.

— Нічого, пане, за пів години направлю сани тай поїдемо далі.

З припізненням двох годин доїхав Кириленко на місце. Солодка музика доносилася йому вже назустріч. Вискочив скоро зі саней, посовгнувся та впав із усеї сили. Почув ледяний холод, аж здріґнувся. Переляканий сягнув рукую поза себе. Там намацав велику діру. Якжеж тепер ратуватися з того нещастя?

Слуга, якому сказав це, відпровадив його до кімнати та післав до нього наймичку, щоби голкою й ниткою направила шкоду.

— Ну, пане, — сказала дівчина — алеж бо то порядно розпанахалося. Та нічого, ми то скоро направимо.

— Нічого, нічого! — заревів Кириленко. — До всіх чортів иди собі з твоїм, „нічого"! Ще лише того хибувало!

А наймичка голосно попрікала йому:

— Чоловік хоче добре, пане, а ви ще кричите! — та з плачем хотіла втекти.

Став вговорювати її та давши порядне „на чай" вдалося щойно йому намовити дівчину, щоби зашила діру.

Вкінці припізнений гість увійшов до світлиці. Господар ввічливо та ласкаво привитав його.

— Приходите пізно, та всеж приходите, — сказав жартом. — Шкода, що ви припізнилися та не бачили несподіванки, яку я приготовив на нинішний вечір. Та нічого, то я вам кажу тепер, що саме заручилася моя дочка.

Заручилася ваша дочка? — пробелькотав Кириленко, а потім голосно розсміявся:

— Ха, ха! Нічого! Недавно відвідав я заведення для божевільних у Вороніжі. Управитель був такий ввічливий, що показав мені ціле заведення. Мою увагу полонив молодий чоловік, який увесь час ворушив руками, наче стріляв, а при тому раз-ураз говорив: „Нічого!" На мій запит розповів мені управитель, що пережив цей бідняга та додав:

— Той чоловік почувається тут зовсім щасливий.

— Нічого!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОФАЛО, Н. Й.

Звіт з протестаційного віча проти Москви.

Можуть бофалівські Українці бути горді, що таки по довшім приготуванню влаштували протестаційне віче проти московської тиранії, котре відбулося 1 січня ц. р. Приготування до віча й загалі саме віче скріпили бофалівських Українців на дусі, бо вічем дали яскравий доказ мужности й солідарности. Не було тут суперечок партійних ні релігійних. Прапор самостійної України був піднесений понад усе.

Предсідник, о. І. Жук, відкриваючи віче, згадав про долю українського народу. Земля українська поділена поміж чужий нарід. Три роки минуло, як Україні протестували в цій салі проти Польщі та польської пацифікації. А тепер ми знову примушені протестувати проти московської тиранії. Страшні вісти доходять до нас з Великої України. Наші брацтя гинуть з голоду, бо некультурна московська влада грабує наших селян.

Хочуть виморудати наш безборонний нарід страшною голодовою смертю, а опісля на опустілі землі наслати чужинців. Наш нарід бореться і жертвує своє життя. Наша повинність обстати за своїми братами й заапелювати до культурного світа. Ми жиємо в країні Вашингтона, де маємо волю й свободу, тож є нашим святим обовязком помогти нашим братам на Великій Україні. Не буде Великої України, то й не буде Західньої України; не буде Києва, не буде Львова. Всі американські Ірляндці солідарно стали до помочі Ірляндії й сьогодня є вільна Ірляндія, яка завдячує свою волю своїм братам в Америці. Дай Боже, щоб нам завдячували наші браття виборення свободи для України, Вільної України.

Другий бесідник, гром. Чиж, розпочав свій реферат тим, що в першу чергу зазначив, що наші збори є сумні, бо на Великій Україні велике нещастя. Большевицьке правління допровадило до того, що міліони наших братів гинуть з голоду. Що нам робити, щоби помогти нашим братам на Великій Україні? Найкраще бити ворога розвагою й розумом. Ми найсильніше вдаримо свого противника, як зберемо проти нього чисті факти і ними його будемо поборювати, бо тільки правдиві докази це правдивий осуд. Вже в 1932 р. приходили відомости з Великої України, що населення голодує. Ввікачі, котрим пощастилось перейти Дністер коло Балти до Румунії, а є їх коло 1,500 у Бесарабії, оповідають про страшні річи. Деруть зі селян усе, що попаде. Там, де вродилось 80 пудів збіжа, большевицька влада жадала 200 пудів податку. Хто тільки ставив якийнебудь опір, того зараз з його родиною висилали в холодний Сибір, або й на місці розстрілювали. Котрі ріпи остались, то пухли з голоду, а то й умирали, а відважніщі брали свою родину, жінку й діти, та через Дністер втікали до Румунії. Втеча була страшніша від самої смерти, бо по дорозі большевики стріляли. Батько погибав діти, а бо жінку, або діти батька чи маму.

Але воліли наші селяни втікати та по дорозі гинути, бо краща смерть, ніж життя під большевицьким правлінням. Большевицькі володарі звичайно закривали свою злочинну роботу перед культурним світом, але про їх злочини доносили повище сказані втікачі і приватні листи, а іноді й кореспонденти американських газет. Та не всі листи доходили, але ті, що доходили, доносили про страшні речі. Були села, де люди все поїли. Не стало не то худоби, але й травички.

Американський кореспондент Джан Гаренс бачив на Україні опухлих від голоду людей, які виглядали як дикі. Гаренс питав людей, що жебрали по містах, чому жебрають, то йому відповіли, що Москалі відобрали від них усе збіже. Дальше бачив живих дітей, що ссали груди мертвої матери. Все те, що писав Гаренс, передрукували всі Герстові газети. За Гаренсом пішли інші кореспонденти. Навіть звісний прихильник большевицького правління, Волтер Дюранті, признає, що смертність на Україні вчетверо побільшилась. І признає, що якби ці люди були мали що їсти, то були би жили. Кореспондент Двайт теж признає, що Совіти обдерли українських селян, стягаючи збіжеві податки. І через те померли на Україні від 3 до 5 міліонів людей. Скільки саме вмерло, це нам тут тяжко провірити. Кожна культурна держава провадить статистику, скільки в її державі вмирає людей, але большевицька держава цього не провадить.

Що на Україні наші браття мруть з голоду, цього не заперечив ніодин відповідальний большевицький лідер. Ми повинні тут на американській землі протестувати та показати Америці правдиве лице большевицького раю.

Дальший бесідник, д-р Л. Цегельський, доказував, що ще ніколи не було так зле на Україні, як тепер. Були ріжні лихоліття, війни, татарські наїзди, але такого ніколи не було, щоби люди кинулись до канібалізму. Україна була шпихлірем Европи вже сотки літ тому. А тепер за большевицького правління наші селяни гинуть страшною голодовою смертю.

Найгіршим нашим ворогом є дика Москва, яка нищить український нарід як соціяльно так і матеріяльно.

Ніяка держава не приносила українському народови такого знищення, як Москва. Теперішне большевицьке правління грабує українське населення, а грабоване збіже вивозить у глибину Росії і годує ним большевицьку банду. А дальше вивозить українське збіже за границю та купує літаки й амуніцію для свого війська, бо боїться війни з Японією.

Всі багацтва України ідуть у большевицькі руки, але Україні за це нічого не дають, крім кайдан. Сотнями женуть українських селян на Сибір, а на опустілі простори нашої землі спроваджують чужинців і творять усякі кольонії, як жидівську, молдавську, татарську, а навіть польську. Крим, Кубанщину, Вороніжчину й інші українські землі большевики приділили до Росії.

Отсей плян приготовила большевицька влада на те, щоби знищити український нарід раз назавжди. Так звана радянська Україна не має української влади, бо нею править Москва.

Сама московська „Правда" пише, що вже вислали на Сибір поверх міліон двіста пятьдесять тисяч непослушних українських селян.

В часі революції декотра наша інтелігенція тягнула за большевицьким правлінням, та тепер уже всі побачили свою помилку. І тому відбирають собі життя, як от Скрипник.

А що роблять Коссак, Лозинський, Грушевський, Єфремів і інші? Ніхто докладно не знає, бо їм писати не вільно. Але доходять скупі вісти, що вони коротають свій вік по тюрмах.

Отсе підсумки та страшні наслідки дикого й варварського большевицзу. Дальше бесідник накликував, щоби бути характерними, солідарними та витревалими в боротьбі й напружувати всі свої сили в цей важний момент, а український нарід не загине, а у відповідній час повстане до активної боротьби за свою землю й волю.

При кінці гром. Чиж відчитав резолюції з поясненням українською мовою. Резолюції принято одноголосно. Дальше рішено, щоби резолюції розіслати до всіх часописів у Бофало, до Вашингтону, до большевицького амбасадора в Америці, до сенаторів Бори і Кінга. Про віче були замітки в місцевих газетах.

Зібрано на вічу $109. Товариства жертвували $44. Разом 153 дол. Однак збірка не скінчена, бо більша половина товариств мають свої вкладки донести. Рішено, щоби ще раз всі товариства, організації, братства, сестрицтва й українські парохії з Бофало й околиць прислали своїх делегатів на спільні збори, котрі відбудуться в неділю, дня 28 січня, в годині 7 вечером, в Українськім Народнім Домі, де має рішитись, на яку ціль згадана збірка має піти.

Гарно виявзався на вічу Український Хор, котрий під батутою славнозвісного диригента, гр. Королишина, відспівав кілька пісень.

о. І. Жук сказав кінцеве слово й закрив віче. Публика розійшлася з одушевленням.

М. Сорока,
вічевий секретар.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

„Вечір української книжки".

По довгих трудноцах мозольної й напруженої праці сиракюзькі громадяни діждались радісного дня, коли залунав український гимн „Ще не вмерла Україна" в своїй домівці, в Українськім Народнім Домі.

Літами наші громадяни працювали над справою Українського Народнього Дому. Кождого свідомого громадянина переслідувала думка, що ще не сповнено діла, необхідного в кождій громаді, а це не поставлено власної хати, де мається плекати українську культуру, просвіту, релігію, де мається гартувати, мов криця, любов нашого молодого покоління до свого українського народу, до своєї батьківщини, України.

Накінець прийшов час, і сиракюзькі громадяни прийшли до переконання, що годі дальше тинятися по скромних кімнатах, годі плекати культуру, знання, як нема вигідної хати. Не зважаючи на страшне безробіття, зродилося в наших громадян хотіння купити дім. Наше око впало на так званий Русько-Український Клюб, котрий задля малої горстки людей ні міг видержати фінансових тягарів, і був виставлений за моргечі на лїцитацію. Зорганізовано українські установи й громадяни купили його за девятнацять тисяч долярів на Український Народний Дім.

Від часу, як повстав У. Н. Дім, в нашій громаді настало нове життя. Хочеться жити і для справи працювати. Відбулася низка підприємств, зорганізовано молодіж, Жіночу громаду і т. п.

Незабутніми зістануться слова о. М. Кузіва на перших загальних зборах У. Н. Д.:

„Памятайте, дорогі Українці, на мої слова: Бог і Україна! Хай наші серця палають любовю до Бога й до нашої України: для цього життя й працюйте ціле своє життя. Хай цей запал до праці, котрий я бачу нині між вами, не згасає, доки жити будете, для добра нашого українського народу".

Пан І. Пігуляк, учитель у школі танків В. Авраменка, вияснив зібраним, що У. Н. Д. це наш гейби, сказати, парлямент, де мається рішати доля нашої громади й нашого народу.

Дякоучитель И. Заяць заявив: „Коли повстав У. Н. Д., то мусять щезнути, як дим, противники української ідеї, бо ця просвіта, яку поведе У. Н. Д., приверне наших заблуканих братів до свого народу до України".

Говорили ще громадяни В. Осухівський, Шмокалюк і інші.

„Хай же ці вискази задержаться в памяти нас всіх, цілої нашої української громади. А хай щезає зпоміж нас усяка незгода, особисті амбіції і всякі лиха, яке могло би нанести для нашої громади шкоду.

А ти, українська молодіже, бережи цю твердиню, Український Народній Дім, який для Тебе, і тільки для Тебе купили в дарунку громадяни й Твої батьки.

Хай лунає з твоєї молодої груди могуча пісня за словами нашого незабутнього поета Івана Франка:

Ми поляжем,
Щоб славу і волю і честь,
Рідний краю,
Здобути тобі.

І коли прийде час і затрубить сурма, хай Ти, молодіже, будеш готова піти в бій проти наших ворогів, кинутись як льви, і розірвати кайдани українського народу.

Щоби пізнати до глибини свій рідний нарід, нашу історію, культуру й увесь дорогий скарб, на це треба рідної школи, рідної книжки.

І тому Український Народній Дім робить почакти поступу в нашій громаді влаштуванням вечора української книжки.

„Вечір української книжки" відбувся 31. грудня м. р. в У. Н. Домі. На цім вечорі не бракувало ані одної живої української душі, бо книжка це знання, це двигун нашої волі, соборної української держави. Хайже кождий громадянин і громадянка причиниться, чим може, до вечора української книжки, щоби започаткувати бібліотеку при У. Н. Домі. На це треба бодай марних сто долярів. Зложеними жертвами Ви, громадяни, покажете ділом, як Ви оцінюєте скарби наших письменників, композиторів, драматургів і всіх наших людей, котрі присвятили ціле своє життя для нашої волі, свободи, релігії і культури. Хай усміхнуться облича наших письменників. Хай дістануть працю, бо як купимо книжку, то тимсамим подаємо руку помочі нашим письменникам, які в день і в ночі зуживають свої мозки для нас всіх, для Тебе, Український Народе. Тому всі до муравлиної праці, на всіх ділянках для добра самим собі, свому народови!

Гаврил Туркевич,
бібліотекар У. Н. Дому
в Сиракюз, Н. Й.

ПИТАННЯ БЕЗПЕЧНОСТИ Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА.

„Журналь де Женев" з 29. грудня м. р. приніс передову статтю свого відомого редактора П. Е. Б. (ріке) під титулом „Питання безпечности", яка кінчається так: „Організація мира повинна забезпечити і справедливість, яку дуже зле розуміють ті, котрі шукають у Женеві лише здобутків для своєї егоїстичної політики. Мир є також інтересом. Але деякі питання тяжать на нас цілою своєю моральною вагою: поділи України, Вірменії, Кавказу є для XX віку тим, чим були поділи Польщі для XIX віку".

(УКБЮРО, ЖЕНЕВА).

Адреса Обєднання:
OBYEDNANYE,
P. O. Box 122. Hudson Terminal,
New York, N. Y.

(Кінець).

„СКРЖЕТУСКІ"...

Перед кількома днями польська література святкувала рідкий ювилей: 50-ліття повісти Г. Сенкевича „Огнем і мечем". Видко, великий це твір, коли його ювилей святкують. „Цілий польський нарід виховався на цій повісті — читаємо в ювилейних статтях. — Високі і взнеслі приклади „офярності, мілосці ойчизни", відваги й неустрашимости сенкевичівських героїв (таких як Скржетускі й ін.) — стали духовим кормом молодого покоління... І т. д.

Шкільна влада ввела цей твір до шкіл як примусову шкільну лектуру, — доказ, що твір небиякий.

„Колись вийдуть на яв дивні речі — пише Войцеховський в історії польської літератури. — Коли Сенкевич писав „Огнем і мечем" і видавав його частями, він діставав сотки листів від своїх читачів з проханням, не забивати Скржетуського! (себто, щоб акції повісти так не повести, що Скржетуський, один з головних героїв, колинебудь згинув). Мами просили в Бога таких зятів для своїх доньок, як Скржетуський... Для молодих хлопців він став ідеалом відваги, лицарськости, фізичної сили й великої духовної культури"... І т. д.

І ось — подумайте: той Скржетуський був Українцем!

Таке доказав на основі історичних документів польський історик Ольгерд Гурка — якраз у пятьдесятиліття.

Чиста бомба!

Всі польські історики обурились, хочуть ратувати ситуацію. Цій справі присвятили спеціяльне засідання — на якім промовляли самі „аси" — Закшевский, Буяк і інші, — але протидоказів не мають! Хтось запропонував, щоби цю справу затушувати, але Гурка заповів дальші револяції.

Стає — неприємно.

Чи може бути „ідеалом" — „русін"?..

Дуже цікавий випадок... Не знаю, як скінчиться. — („Новий Час").

Федь Триндик.

„МЕЙД ІН ДЖАПАН".

Багато писалося та пишуть про можливість війни Японії проти СРСР і Злучених Держав. Та це покищо лише міркування. Тимчасом господарську війну Японія вже давно веде. Японці продають на европейських ринках свої вироби по домпінґових цінах і то таких низьких, що годі з ними конкурувати. В Японії робітники працюють по 18 годин денно за дуже низьку винагороду. Японці живуть способом, про який пересічний чужинець не має поняття. Та всеж японська влада зуміла уладити державу попросту раціонально й зорганізовано. Старі експортові держави безпомічні проти японського господарського натиску.

Чеський посол Кибаль у газеті „Венков" пише, що в Празі не видати японських похатників, як це є в інших европейських великих містах, а всеж фігурки зі зїзду Чеських Соколів (який відбувся в 1932 р.), були „Мейд ін Джапан". Чеські експортові фірми знають добре великий імітаційний та розвідочний талант синів Сходячого Сонця. Японські еміґранти поселюються в ріжних державах і посилають до Японії продукти, потрібні японському промислові.

Забудькуватий чоловік (до приятеля): — Знаєш, я умовився з моєю жінкою, що вйдуся з нею в першій по обіді. Тепер мені зовсім вилетіло з голови, в якій то мало бути гостинниці. Чи не був би такий добрий спитатися її через телефон, де ти в першій годині міг би бачитися зі мною?

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На боеву акцію і інвалідів.

До централі ОДВУ вплинули такі жертви:

М. Лазута, від. 8, Клівленд, О., з членських вкладок $3; Ю. Павчак, від. 43, Бруклин, Н. Й., $1; П. Бенковський, від. 45, Потокет, Р. Ай., з вкладок $15.05; С. Михасів, від. 21, Вотервліт, Н. Й., з вкладок $14; Г. Гнатів, від. ОДВУ, Мідделтавн, Па., з вкладок $4; І. Туркевич, Кастор Алта, Конн., $5; укр. прав. церква в Бронкс, Н. Й., з панахиди по поляглих героях на святі, котре відбулося дня 30. листопада 1933, $12; о. О. Мицик, від. 36, Ембрідж, Па., $9; Анастасія Галабан, від. 36, Ембрідж, Па., $2; Олена Галабан, від. 36, Ембрідж, Па., $1; Анна Галабан, від. 36, Ембрідж, Па., $1; Марія Галабан, від. 36, Ембрідж, Па., $1; Відділ 11, Ню Йорк, Н. Й., $100; Г. Гнатів, від. 47, Мідделтавн, Па., з вкладок $3.50; Д. Стецик, в. 23, Алентавн, Па., з вкладок $7.80; Я. Швець, в. 19, Ню Гевен, Конн., з концерту в честь поляглих героїв $10 на інвалідів і $10 на боеву акцію, разом $20.

Разом переслано до Обеднання $199.85, з чого $10 призначено на інвалідів, а рещту на боеву акцію.

А. Дубас, секр. фін.

—o—

БЛЕКСТОН, МАСС.

На боеву акцію.

З нагоди іменин гром. Андрія Шевця зійшлися його приятелі, щоби йому побажати всього найкращого, а на заклик гром. Омеляна Рекрута зложили на боеву акцію слідуючі по $1: О. Рекрут, С. Мостецький; а О. Вулик $2; В. Швець 50 ц. Разом зібрано $5.50, які вислано до краю через Обеднання.

О. Р.

—o—

БРІДЖПОРТ, КОНН.

З празника на Рідний Край.

Сестрицтво Покрови Пресв. Богородиці відсвяткувало урочисто день празника Покрова Богородиці. По богослуженню зійшлись на спільний обід. При тій нагоді не забули й за наших калік інвалідів, котрі знаходяться в критичнім стані.

На поклик о. А. Бека зложили $15, які вислано через Обеднання на допомогу інвалідам.

Зложили: Сестрицтво Покрови Богородиці $5; по $1: І. Глива, І. Вовк, М. Ницак, Й. Вовк, о. А. Бек, Анастасія Бих; по 50 ц.: М. Фіняк, Анастасія Глива, М. Дучко. Дрібними датками зложено $2.50. Збіркою занялись: Анастасія Бих і Текля Красіцька.

—o—

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Чорноморська Січ, 2-га сотня в Джерзи Сити, розуміючи й відчуваючи тяжке положення інвалідів У. Г. А., котрі боролися за незалежність і закріплення нашої Української Держави, а остались без ніг, рук і очей, ухвалила на своїх зборах дати жертву із своєї каси, а крім цього призначити своїх членів, щоби занялися збіркою поміж нашими членами Січи й іншими громадянами в цій місцевости. Ухвалу виконано.

Жертви зложили слідуючі: Чорноморська Січ, 2-га сотня, $10; Товариство „Просвіта" $5.

Василь Гаевий зібрав на лісту: $19.10. — Зложили слідуючі: Г. Федів $2; по $1: Д. Хомінський, Н. Н., Марія Кіцай, Михайлина Дячик, В. Гаевий, В. Кушнір, В. Жуковський; по 50 ц.: І. Панас, І. Миць, Анна Кулич, Г. Салюк, Катерина Крайник, І. Семенко, Г. Заканич, І. Ґудз, Г. Германюк, А. Дячик, І. Козловський; Марія Савчук 35 центів; по 25 ц.: М. Матяк, Ф. Савчук, М. Баран, Павлина Осміловська, С. Дмитрів, П. Лахоцький, Павлина Коченаш, В. Литовський, І. Литовський, Н. Н., Ольга Савчук, Віра Савчук, Анна Рубінович, Р. Маланяк, В. Ярмола, І. Мендак, Мелянія Милянович.

Зоня Микитка зібрала на лісту: $6.75. — Зложили слідуючі: І. Микитка $1; по 50 ц.: М. Кірню, п. Наконечна, В. Панаківський, М. Харидчак; по 25 ц.: Т. Микитка, О. Собель, А. Козлишин, І. Патуляк, І. Вовк, І. Грабар, В. Цан, М. Фурка, І. Дубик, Н. Н., Й. Кострика, Марія Зелінська, п. Федак, п. Кохан, С. Безушко. — Разом зібрано $40.85.

Гроші переслано до краю через Обеднання з призначенням на інвалідів.

Управа Чорноморської Січи,
2-га сотня в Джерзи Ситі,
Н. Дж.

ХЛОП, ПАН, ЧИ ХРУНЬ?

Раз схотілось паном стати хлопови з села:
Тільки не знав, як зачати: в тім ціла біда.
Лиш одно він добре знав: щоби паном звали,
Тре краватки, ковнірця, чорні шаравари.
Так ковнірець в Жида вкрав, краватку дав вшити,
А на чорні шаравари мусить заробити.
Придумав він один плян: „Мушу дяком стати!
„Так заробля собі грошей й паном будуть звати".
Як задумав, так зробив: став в батька прохати,
Щоб навчив його як слід парастас співати.
Батько довго не спирався, зачав його вчити,
Сина в церкву він тягнув „Вірую" кінчити.
Батько також дяком був, знав добре співати,
Лиш „Вірую" до кінця не знав як сказати.
Як син трохи підучився парастас співати,
Каже: „Тату, час вже й мені шаравари мати.
Я грошей на них не маю, бож ви всі забрали;
Ви забули, що ми оба парастас співали".
Батько в злости аж зіпрів: „Що?! Хочеш ділитись?"
Дав синови поза вуха, тай почали битись.
Вачить; батько, хоч старий, та не уступає!
Взяв краватку й ковнірець, з дому утікає.
Так утік він в чужий край, щоб там заробити:
Шаравари собі чорні він мусить купити,
А тоді вже його люди мусять паном звати,
Бож він уже собі дяк: уміє співати.
Ну, і правда, доробився на ті шаравари;
Лиш де пішов за дяка, все люди прогнали.
Бож дипльоми він не мав: мабуть десь згубилась,
Чи Жидівка за те взяла, що краватку вшила.
Аж нарешті він попав на таку громаду:
За дипльому не спитали, лиш дали посаду.
Замісць паном — хрунем звуть як старші так діти,
За хрунівськую роботу нераз мусить пріти.

Тож згадайте, добрі люди, ось такого пана,
Що то ходить, всюди хрунить, бестія погана.
Ноги вкупу позростались, як старій кобилі —
То від тої самогонки, що пе, як помиї.
Він і трохи вже горбатий, бородавки має...
На народню ціль дам сотку, хто лиш відгадає.

С. К.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі мені стали великою помічю у моїй тяжкій недузі. Також дякую щиро місцевим урядникам за їх труд.

Йосиф Ірза.

—o—

Я, нижче підписаний член Братства св. Василія, відділ 101 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Федор Галдняк.

—o—

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїй жінці Антоніні Хохла, котра померла нагло 25. грудня 1933. Також дякую урядницям і членицям відділу 303 з Дері, Па., що прибули на похорон.

Стефан Хохла,
Ельрама, Па.

МОРЕ, В ЯКОМУ ГОДІ ВТОПИТИСЯ.

У Мертвому морі (в Палестині) неможливо втопитися. Це море має в собі 25 процентів, соли, а це є перешкодою для затонення. Пливака держить сіль і він не тоне, хоч і не вміє пливати. Крім того Мертве море цікаве ще чим іншим. Воно одиноке в усьому світі не має звязків із океанами, а є 934. метри понижче морського рівня. Коли тому кілька літ „Цепелін" летів над Мертвим морем на висоті 60 метрів, то він в дійсности летів 334 метри під поверхнею всіх великих океанів.

—o—

„ПЕРЛОРОДНИЙ" ЧОЛОВІК.

„Перлородного" чоловіка знайшли в Норвегії. Лікар зоперував там одного пацієнта та знайшов у його внутрішніх органах кілька перел у величині головки від шпильки. Творилися вони там, мовляв, таксамо, як витворюються в устрицях. Цікаве, чи тепер наложать на того чоловіка податок... від виробу перел?

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

Прошу дозволити звернути мені увагу на помилку, яку подано в новинці про наукові студії в американських університетах про Україну в ч. 5. „Свободи" з дня 6-го ц. м. Замісць „У місцевім університеті", має бути **„в університетах Айова, Шікаго і Єйл."**

Василь Галич.

В гостях.

Господиня: — Пані, візьміть же тісточко!

Гостя: — Дякую дуже, я щойно взяла одно.

Господиня: — Ви взяли вже навіть два, та то нічого, може те ще одно взяти!

ТАЙЛЕРАН НА УСЛУГАХ ЧУЖОЇ ДЕРЖАВИ.

„Реві де Парі" помістила документи з віденського двірського конґресу. З них між іншим виходить, що Тайлеран, делеґат Франції на віденський конґрес 1817-го року продав усю Наполеонову кореспонденцію за 500,000 золотих франків тодішньому австрійському канцлерови Метерніхови.

—o—

„ПРОШАКИ"-ЛЬВИ.

„Дейли Мейл" пише, що в північній Танґанайці (бувша німецька кольонія в Африці) є тепер страшно баґато львів, з яких фільмарі та туристи вчинили — прошаків. Як лише льви почуть гуркіт автомобілевого мотора, збігаються звідусіль гонять за автом, поки їм не дадуть милостині в формі застріленої зебри або гну, яку кожде авто має приготовлену для них. Навчили їх того фільмарі, які потребували схопити на целюідову стяжку королівськ іпостави львів, щоб їх подивляли глядачі цивілізованих країн. Після фільмарів стали те саме практикувати численні туристи, для яких ті здеґрадовані королі пустині є предметом забави.

Ба львам веселе товариство туристів приладило навіть справжній пир: порозкладали застрілену звірину на великих мисках; не забракло там теж склянок і фляшок із водою. Колиж льви кинулися до їди, товариство їх фільмувало.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(24)

Маючи тепер мяса стільки, що воно вистарчило би на кілька днів, Тарзан почав робити зброю та перепаски на бедра, не вживаючи при тому нічого більше крім острого кременя з ріки. Він знав, що йому треба зброї, щоби він і молодий хлопчина могли боронитися перед сильними жінками Алалів, перед великими мясоїдами та всякими іншими ворогами, які їм могли би трапитися. І як він працював, дивився на хлопця, дивуючися, чи цей бідняка зможе коли помогти йому видістатися з Великого Тернового Ліса.

Бідняка був боязливий: це Тарзан добре бачив з його поведінки, як вони втікали від диких жінок його племени та пізніше, як вони стрінули льва Нуму. Не маючи мови, він був безвартісний як товариш. І про ліс він знав мало що. Через те Тарзан почав уже підозрівати, чи не стане хлопчина ще додатковим тягаром до тих, яких він уже й без нього мав досить.

Алеж він станув був по стороні Тарзана, як Тарзанови грозила небезпека життя в загороді. Хоча в той час це Тарзанови не помогло, то всетаки цей крок зискав йому прихильність Тарзана. Крім цього було видно, що юнак привязався до Тарзана та наміряв лишитися з ним. Роздумуючи над тим, Тарзан постановив зробити для хлопця таку саму зброю, як собі, а потім навчити його вживати зброї. Він бачив, що найкраща зброя Алалів не могла дорівняти навіть найпростішій своїй.

І саме в тій хвилі, коли Тарзан думав над тим, як би то навчити хлопця помагати йому на полюванню й у бійці, хлопець нагло задержався, щоби помогти Тарзанови. Він нагнув своє вухо до землі, потім підняв оглову і поглянув на Тарзана, та, вказуючи на вухо, показав другою рукою на землю. Тарзан зрозумів, що він має слухати, як це робив хлопчина. Коли Тарзан це зробив, він почув виразно голос кроків по добре вбитій дорозі.